

Arbeiderbladet

REDA
DENN

FINSTADVOLLEN 1 B
1475 FINSTADJØRDET

TJØNNAS KARL

102442

Onsdag 11. november 1992 TLF: 72 60 00 Årgang 108 - Uke 46 Nr. 263 Løssalg kr. 8.00

ARKIVENE OPP AV ASKEN

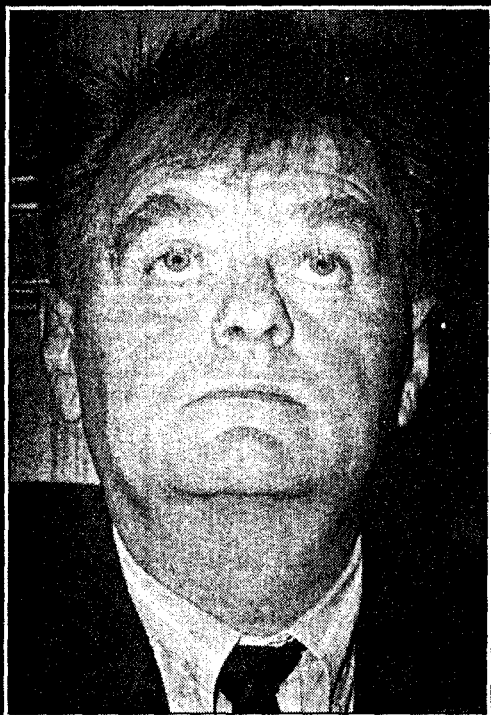

FOTO: TERJE AKERHAUG

RONALD BYE BRENT DEM IKKE LIKEVEL

■ ■ Arbeiderbevegelsens hemmelige overvåkingsarkiver eksisterer fortsatt. Ronald Bye hevdet i sin bok «Sersjanten» i 1987 at han hadde brent dem. Nå bekrefter han at de fortsatt finnes.

■ ■ Det viktigste materialet i det store arkivet ble bevart; beviser for overvåking, notater, rapporter, dokumenter og lydbånd. Arkivet befinner seg nå i London – hos Paul Engstad jr., tidligere sekretær i Aps stortingsgruppe.

● SIDE 2-3

00103857

V4
ONK
SIDE 48

ROCK

Sonic Youth

● SIDE 44

600 NYE
I OSLO
NARKO-
MILJØ

● SIDE 4-5

BEST I EUROPA

● SIDE 30

TRIUMF FOR
NORSK U-HJELP

● SIDE 22-23

DRILLO SAVNER
SEG SJØL

● SIDE
30-31

AP OG OVERVÅKINGEN

Bye brente ikke arkivene likevel

Tidligere partisekretær Ronald Bye brente likevel ikke arbeiderbevegelsens hemmelige arkiver.

(Foto: Terje Akerhaug)

Ronald Bye brente likevel ikke arbeiderbevegelsens hemmelige overvåkingsarkiv, slik han hevdet i sin bok «Sersjanten» i 1987. Bye bekrefter det selv i boka «Vi som styrer Norge», som lanseres i dag.

FORFATTERNE av boka er journalistene Viggo Johansen, Pål T. Jørgensen og Finn Sjøe. De hevder at store deler av arkivene fortsatt eksisterer – i London.

Forfatterne skriver at den nylig avgåtte generalsekretær for «Folk og Forsvar», Paul Engstad jr., sitter i London og bruker det sensitive arkivmaterialet som grunnlag for en ny bok!

Ingen kommentar

Arbeiderbladet tok kontakt med Engstad jr. på telefon i London i går kveld og fikk klar beskjed om at han ikke ønsket å kommentere noe som hadde med arkivet eller boka «Vi som styrer Norge» å gjøre.

Ronald Bye befant seg i går på Svalbard, og vi kom derfor ikke i kontakt med ham.

Flammenes rov

Tidligere partisekretær Ronald Bye skrev i sin bok «Sersjanten» at hele arbeiderbevegelsens ruvende overvåkingsarkiv ble flammenes rov i 1968. «Men det er knapt nok en halv sannhet at arkivet ble brent», heter det i boka. Deler av arkivet – og etter sigende det viktigste materialet – skal være i god behold, og i Paul Engstad jr. sin besittelse.

Beviser intakt

Etter råd fra sin venn Erik Næss i Overvåkingspolitiet skal Ronald Bye ha gått i gang med å ødelegge arkivet som betognes som en politisk bombe hvis innholdet blir kjent. Bye arbeidet to

netter sammen med vaktmesteren i Folkets hus for å brenne arkivet. Men beviser for avlytting og annen overvåking, notater, rapporter, dokumenter og lydbånd – skal ha sluppet unna.

Dette materialet ble oppbevart i bankbokser i Andresens Banks filial på Youngstorget – fordi man ikke stolte på arbeiderbevegelsens egen bank Landsbanken. Ronald Bye forteller i boka at det oppsto vannlekkasje i bankbygningen, og at boksene ble oversvømmet.

Til tørk

– Vi fraktet derfor alt materialet opp til en leilighet på Teisen. Der ble veggene nærmest tapetserert med dokumenter som hang til tørk, og det aller meste lot seg redde, forteller Bye i boka.

Arkivet består ifølge forfatterne av dokumenter og rapporter fra Overvåkingspolitiet og av lydbåndruller, gamle Tandberg-ruller, som stammer fra avlytting. Opptakene er gjort både av Overvåkingspolitiet og Youngstorgets egne folk.

Lie lånte dem

Haakon Lie ønsket å låne materialet i forbindelse med et bokprosjekt om kommunistpartiets historie, og fikk låne det. Prosjektet ble aldri fullført, og forfatterne hevder at Lie deretter overlot materialet til Paul Engstad jr. – tidligere sekretær for Aps stortingsgruppe. Nå bostedsadresse London.

● TORE LETVIK og NTB

BOKEN

- Tittel: «Vi som styrer Norge».
- Forfattere: Viggo Johansen (reporter TV 2), Pål T. Jørgensen (reporter TV 2) og Finn Sjøe (journalist Klassekampen).
- Emne: Arbeiderpartiets forhold til de hemmelige tjenestene i Norge – den militære etterretningen og Overvåkingspolitiet.
- Forlag: Aventura
- Utkommer: I dag.

Fakta

– Svært god nyhet

– Hvis kommunist-arkivet fortsatt eksisterer er det en svært god nyhet, sier Trond Bergh. Han er leder for Arbeiderbevegelsens arkiv. Et prosjekt om Arbeiderpartiet og de hemmelige tjenestene vurderes nå av Justisdepartementet.

HISTORIKERNE Trond Bergh og Olav Riste tok for om lag fire år siden kontakt med Arbeiderpartiet for å lage et prosjekt om Ap og overvåkingstjenesten. De laget et forarbeid og undersøkte kildegrunnlaget. I forbindelse med Engen-saken stoppet det hele opp. Ap-ledelsen ville avvente utfallet av «Edderkopp»-saken. Det ble sagt at man ville se på

overvåkingen i sin fulle bredde, fordi det kom fram påstander om at det fortsatt foregikk overvåking.

Justis

Prosjekt-søknaden ble oversendt Justisdepartementet der det er gjestand for en juridisk vurdering...

– Hvorfor til Justisdepartementet? Kunne ikke

Ap gi dere dette materialet?

– Det får du spørre dem om.

Trond Bergh legger til at en av grunnene til at Justis vurderer prosjektet, kan være at det vil ha enda videre perspektiv enn bare forholdet mellom Ap og etterretningen.

– Prosjektet bør ikke begrenses til Ap, men omfatte alle former for kontakt mellom organisasjoner og de hemmelige tjenestene, sier Bergh. Han mener prosjektet bør være i offentlig regi og ikke i Arbeiderpartiets regi.

Bergh er overrasket og

glad for at Ronald Bye likevel ikke brente kommunist-arkivet, slik han hevder i boka «Sersjanten».

– Jeg visste at Paul Engstad jr. jobbet med en bok, men at han hadde fått arkivmaterialet var ukjent for meg, sier Trond Bergh.

– Vil du kreve at dette materialet nå utleveres til deg?

– Hvis prosjektet om de hemmelige tjenestene og Ap inngår, tar jeg det for gitt at de som skal jobbe med det får tilgang på det, sier Bergh.

● ESTER NORDLAND